

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

**Sefer ohel Ya'aqov ve-huh hibur na'eh ve-neḥmad 'al
ma'amerim tamuḥeh ḥidushe agadot ve-ḥidushe ṭe'amim**

...

Shapira, Ya'aqov Kahana

אריפּש אנהכ בקעי

Frankfurt de-Odrah, 479 [1719]

VD18 10050418

יבוריע תכסמ

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9381

מסכת אהרן יעקב עירובין

אדם וכלים כמדור' הוב שמשמא אדם וכלים :
בגדי פרושין מדרס לאוכלי תרומה בטהרה ובגדי
פרושין הם האוכלי' הוליון בטהרה לפי שקודם
התקנה היו רק הפרושין שהן ההבדל' נדרגין
בנשילת ידים ולאכול הוליון בטהר' וכל עמי
הארץ היו אוכלין הוליון בלא נשילה ולכן בגדי
ע"ה מדרס הן לפרושין וכדאי' בפ' חומר בקודש
רף כ"ב ע"ב :

וכס"י שסחבתי בלתי ע"ה ונתקנן שסחבתי ע"ה עמא הוא:
ואית' בפרק בכל מערבין משנה ראשונה
בכל מערבין ומשתתפין חייך מן המי' ומערבין
לגזיר' בין ולישרא' בתרומה סימכום אומר בחולין
לישראל אבל לא בתרומה ועיין ברף ל' ע"ב
דפריך בגמ' ואילו לגזיר' בין לא פליג מאי
טעמא אפשר דמתשיל אנזירותי' ונמצא מעודה
זו ראוי' ל' :

ועיקר הטעם הוא כדפי' רמ"י במסכה ראשונה פ' בכל מערבין
וה"ל רמ"י וטעמא דעירובין עמא דדעתו דריתו במקום
חונתו ובין שכתבו כל בני התר' כדי מונס בבית ח' נעשה
כאלו בולן דרים כעובו וכו' ע"כ לשון רש"י וכנזא שטעם
סומכום דפליג וזאמר לישראל בחולין אבל לא בתרומה טעם
דשראל חינו ראו לאכול בתרומה ואין כאן עירוב שהרי עיקר
פירוב הוא הסעודה ח' לכוון אבל זה אינו ראוי לאותה סעודה
ואין כאן עירוב אבל עמא קמא סבר שיכול לפרוש תסקום זה
למקום אחר והוי גם זה חולין והוי סעודה ראוי' לכוון אין
שם וכנזא ע"כ הכיח דח"ל שיהא חינו סעודה ראוי' לכוון אין
תסקום אחר ואילולי זאת חף הוא היה מודה דאין כאן עירוב
וח"כ לפ"י ה"ה ע"ה עם תכרין שנעדיקן הם מדרס לפרושין
בזדאוי הוא חי אפשר לעשות להן עירוב כיחד שהרי חי אפשר
הוא לסעוד ע"ה עם חכר והוא גרע ישימא בתרומה דפליג עם
ת"ק טעם דס"ל שיכול להפריש תסקום אחר אבל כאן ע"ה
עם חכר אין שום טענה להפריש בעולם ואין כאן שום עירוב
אבל לאחר שפסקו בטילת ידים חף לע"ה ויכול ע"ה לבעוד
עם חכר גם יכול לערבן יחד וכו' רב יהודה אחר שחולל
בטעם שפסקו שלמה עירובין וכו' ינאח ב"ק ואת' חכס בני וכו'
דאילו בלא חיות תיקון של כ"י אין עירובין תיקן כלל שהרי
אי אפשר לערב כיחד שהרי לחס ע"ה טעם הוא לחברין שהרי
חברין כדלין מחזיקו אבל השתא שנתחכם שלמה ותיקין ל"י חף
לע"ה וזו הוי תיקון של עירובין תיקון גדול וגם נקרא תיקון
דאשון סתת ל"י ע"כ ינאח ב"ק דוקא אחר אילו הסנים ואת'
חכס בני ישח נס אתי וק"ל :

ובכדי לישב נס הטעם שהתחלנו בו לל ע"ה
דאי' במסכ' הגיגה ברף י"ח שהקשה
שם בגמ' הולין ומעשר מי מבעי נשילת ידים
ורמינהו התרומה והביכורין חייבין עליהן מיתה
וחומש ואסור לזרים והן נכסי בהן ועולין בא'
ומאה וטעונין נ"י והערב שמש הרי אילו
בתרומה ובכורים מה שאין כן במעשר וב'ש
בחולין עד ראסקו שם בגמ' לא קשוי' כאן באכילה
דנחמא כאן באכילה דפירא דא' רב נחמן כל'
הנוטל ידיו לפירות הרי זה מגסי הרוח ולפ"ג ר'
הפירוש במשנה דקא' שמחנה ישראל פטורין
הם מלערב ופטורין מנ"י :

וכי פיישו טעם סתתה פ"כ הם טעורין פל"י שהרי אמרו
חכמים שחזר עד עול וזהו כפחטה דבר שאי אפשר לקיימו
ואין גזרין גזירה על הניכור וכו' וא"כ כיון שסס פטורין מנ"י
או בהכרח הם פטורין מלערב שהרי עירובין בלא ל"י ולא כלום

ביאור הנס'
בשעה שתיקון
שלמה עירובין
וכ"י ינאח ב"ק
וא"כ בני
וכו'

ביאור הטעם
דקא' חכס
ישראל פטורין
הם מלערב
ופטורין מנ"י

ולפ"י נס שפיר קא' את' רב יהודה אחר שחולל לא שנו אלא
חיס דאשויס' אבל חיס אחרונים חזק הוא וחף שלא
נתן שום טעם לדבריו אלא מטוב שהוא קאי אחיתתין וסס
הוא הטעם דלא שני זה כלל זה וע"כ הוא מיידי בחיים
דאשויס דתלי בו עירובין אבל כמים אחרונים דלא תלי בו
כלל עירובין והאי חוכה הוא וכשיטה זו חולל נס דבי ר' ינאי
שחמ' לא שנו אלא ערובי חזרות אבל עירובין תחומין חייב והוא
ע"פ דאי' בתוספ' פ' בכל מערבין שחלק פס בין עירובי
חזרות ובין עירובי תחומין דבערובי חזרות בעיני דוקא
פת אבל עירובי תחומין יכול לערב חף בעירובין וכבר הקדמנו
הא דא' רב תסדא שלא תקמו נטילס אלא לפת אבל לא לפירות
וכל הטעם דריו לפירות הרי זה מגסי הרוח וח"כ חף הפירושין
אין נוטלין ידיון לפירות וע"ה ותכרין כולן מוין קן כוס ל"א
דבי ר' ינאי לא שנו אלא ערובי חזרות אבל עירובי תחומין
דאין כרף פת ואשילו בעירובי יכול לערב ואין תלי כנ"י כלל
ולכן א' חוכה וק"ל :

ולפ"י ל"ל לישב נס המסך הפסקו' בפ' קדושים
דכתבי ודבר ה' אל משה לאמור דבר
אל כל עדת בני ישראל ואמרת ליהם קדושים
תהיו כי קדוש אני ה' איש אמו ואביו תראו ואת
שבתותי תשמרו ע"כ :

וקשה האין תלי זה הענין קדושים תהיו בשמירת שבת רך
נקיים עו' תדרס עמא דבי חליוה ע' נ"י בא חכרו ויסב כנגדי
וז' רבי חייט' ידים ח' התורה לא כא' לנו כסיו וכד' שח'
לו קן הפסקו חז' שא' לו הק"כ למעט לך אל העם וקדשתם
כיום ופחד וכבשו שוליתם ושניו בטענה וקדשתם בטובלכ
גם למדנו דחייס ידים מן הכיור שח' ועשית כיור נחשת וכו'
ואל ישראל חכו אחרת והייטם קדושים כי קדוש אני וכו' הוי
דכן נתיאל אובל חולין בטענה ותי' לתלמידו לא לכהניס לבר
ניתנה הקדושא אלא לכהניס וליוס ולישראלים כולם שח' וידבר
ה' אל משה לאמור דבר אל כל עדת בני ישראל קדושים תהיו
כי קדש אני כ' אלטיס : וסייר סוקוקין דמורח שנתחילה
אמר רמב"ם על עמא שהי' אוכל חולין בטענה וכדאי דאי'
מאותו סקוק שחמ' והייטם קדושים כי קדוש אני וחף שלא
כח' בו דבר אל כל עדת בני ישראל אבל לתלמידו שלא נהגו
פרישות להיות וזכרין כנ"י לו"ל לנו סקוק קרא דבר אל כל
עדת בני ישראל קדושים תהיו להיות לכן חף לאותן סוקוק
מן הפירושין שחא נתיבין כטילה : נמצא שפסקו קדושים
תהיו סקוק כנ"י וחף לע"ה ולזה הוא אמר דבר אל כל עדת
בני ישראל קדושים תהיו וזה היא קדושתן שהיו זכרין כנ"י
ואשילו ע"ה שארי ע"כ הוא אמר אל כל עדת בני ישראל ולזה
הוא סקוק ל"י וזאת שכתתי תשמרו ל"ל וזו כשתתי כולל
מזהרין כנ"י וזו אינו אמר לכס את שכתתי תשמרו שהרי
אתם יכולים לעשות גדר לשמירת שבת ולאסור מרשות לרשות
וחף שאין אסור מן התורה עשו פניו ומשפדת וחף שהו יכו'
כגזירה שאין הניכור יכולין לעמוד סה כהיו יש תיקון ע"י עירוב
זכנא ע"כ הנדר בתקומו כל זה הוא חכום בעירובין שכל
זה שאסרו חכמים שהנזא שבת מוסף על התורה הוא חכום
הוא תיקון לחומרא זו פ"י עירוב ואס לא התוקן כוס כגזירה
שאין הניכור יכולין לעמוד בה וכבר ביארט בעירובין וכ"י
תליא זה ביה וכו' דבר אל כל עדת בני ישראל קדושים תהיו
ואשילו עמי הארץ וח"כ כחאטס כולם יהיו חסרין כנ"י וזו
אינו חסרין וזאת שכתתי תשמרו ל"ל עשו גדר לשמירת שבת
שהנזא מרשות לרשות יס' אסור ואס תקטס לך כח סוה גזירה
שאין רוב הניכור יכולין לעמוד בו כהיו ל"י וגם יש תיקון
ע"י עירוב ואתם יכולים לעשות נגד וק"ל :

ובכדי לישב נס מה שתיקן לחורא אס ואס נקדי' מה
דאי' כוזה שפירט איש אמו ואביו תראו קאי על
תורה שכתב ונל תורה שבע"פ שסס נקראו אס ואס חף
עדן קשה קושי' רש"י למה כאן הקדים אס ללא ובי דברית
הקדים אס לחס וכתידן של רש"י אינו עולה כאן לפירוש של
וסר

ביאור פל
מביידי דיל
שני
ונ"ל כפי
פליג

שיב הענין
הפסקו' ל'
קדושים וזו
אל כל בני
בני ישראל ע'
קדושתיהו

ביאור סקוק
הפ' כפי
קדושי' כחי
אופי' ע'
ע

מסכת אוהל יעקב עירובין כו

זוהר וכו' לתוך באוסן זה ע"פ פלוגתא דא"י כע"פ
אי דברי תורה חמירי מדברי סופרי או ד"ס
 חמירי וכבר אמרו ר"ל שחלו וחלו דא"י ואף כן י"ל שלפני
 ד"ת חמירי ולפעמים ד"ס חמירי וע"כ טעם א' קרי' א"כ לא
 להודיעך שד"ת חמירי ופעם א' הקדים א"כ לא להודיעך
 שד"ס חמירי וח"כ כן דכתיב איש אמו וכו' דהקדים א"כ לא
 ש"ת שגורה טעם פה חמירי וכוה הוא מוקשר שייכות הפרשה
 דלעיל מני' כתיב כי את כל התועבת האל עשו
אנשי הארץ וגו' ושמרתם את משמרתי לבלתי
 עשות מחוקת התועבת וגו' קדושים תהיו וגו'
 איש אמו ואביו תראו ונקדים פה דא"י במסכת
 יבמות א' רב הונא רמז לשניות מן התורה מנין
 שנא' כי את כל התועבת האל עשו וכו' האל
 קשות מכלל דאיכא רכות ומאי ניהו שניות רב
 בהנא אמ' מהכא ושמרתם את משמרת עשו
 משמרת למשמרת וכו'

ביאור פלוגת'
 מבייבי דלפני'
 שניות
 וכו' ל כתיב
 פליגי

ונ"כ כתיב פליגי הכי תנאי וכו' דהא פליגי אי דברי סופרי'
 חמירי או ד"ת חמירי מאן דיליף מסקו דלזנוכי את כל התועבת
 האל האל קשות מכלל דאיכא רכות וח"כ כיהו שניות ומדקרי
 ל' לשניות רכות מכלל דס"ל ד"ת הן חמירי ע"כ וע"כ הוי
 שניות רכות אבל רב כהנא דס"ל אדרבה ד"ס חמירי וח"כ אי
 אפשר לו ללמוד מהאי קרא האל קשות מכלל דאיכא רכו' לדרידי'
 שניות שכן ד"ס אין קרוין רכות אדרבה סן חמירא ל' וע"כ
 הוא א' מהאי קרא ושמרתם את משמרת עשו משמרת
 לפשעתי וכו' וכו' משמרת שאתם עושין הוא חמיר ככל' העלונת'
 דהכי תנאי ועתה תבין נס שייכות הפרשה

ושמרתם את משמרת וכו' קדושי תהיו איש
 אמו ואביו תראו והוא זה שהרי כן כתיב כי את כל
 התועבת האל דלמוד מכלל רמז לשניות שהוא ד"ס ומדקרי
 ל' תיבך ושמרתם את משמרת עשו ומהאי קרא כתיב כלמוד רמז
 לשניות כדיליף רב כהנא וח"כ קשה למה לי ערי קראי ל"א קדושי'
 תהיו איש אמו ואביו תראו ומהאי קראי א"כ לא להודיעך
 דכרות הקרי' א"כ לא להודיעך הוזהר שהוא קא אתורה שכתב
 ותורם טעם וכו' לפעמים ד"ת חמירי ולפעמים ד"ס חמירי
 וע"כ פליגי בה תנאי וח"כ אי אפשר ללמוד מהאי קרא דא"י
 כיליף מהאי קרא דכתיב האל הלא אורך דס"ל ש"ס חמירי
 ליה אי אפשר הוא ללמוד מהאל וע"כ כתיב ערי קראי וזון
 כי כן הוא כע"כ :

ביאור שייכות
 דה' הפרש
 קדושי באוסי'
 אומ' יעין
 עליו

קדושי לשון רבים וכאשר דא"י באמת כדכונתא אמרו לו תלמידיו
 ר' לחילו דחית בקיה וכו' אך לפי פי' השתכות כהונה הוא
 אפי' שפיר שהוא פירוש אלוהי' קדושים ר"ל אלוהי' של קדושי'
 שקדושים קא אישראל ותיבת הוא קא אפלת אלוהים וח"כ
 אלהים הוא לשון יחיד כהוא יחיד וקדושי' קא אישראל לשון
 רבים שכן רבי' זהו פירושו של תעבות כהונה והוא יפה
 ומסקינ' : ואפי' כן כד"ס למה כלל כן בוס הפרשה
 שוב שני' עשרת הדברות לומר לך שבוה תהיו קדושים א"כ
 תקיימו עשרת הדברות ולזה אין צריך שום ראי' שאין תועבה
 פתם אלא ע"ז וכו' כע"ז דיליף מהאי קרא ולא תביח
 תועבה אל בתיך :
ושמרתם את משמרת לבלתי עשות מחוקת
 התועבת ר"ל שתפשו נדרים שלא תבוא לדי ע"ז אך אם
 תאמר ואי יעשה לתשובת הענין שאם יאמרו הא' כתיב
 אלוהים קדושים ושמרתם קדושים לשון רבים ול"א
 דבר אל כל עדת בני ישראל לאמור קדושי' תהיו
 ר"ל אמור לכן לבני ישראל שם יהיו קדושי' שיקיימו עשרת
 הדברות ואז הם תפשו כן כי קדוש אני ה' אלהיכם ר"ל ואז
 יש לכם תירץ כי קדוש אני ה' אלהיכם שאתם נקראים קדושים
 ואני אלקי' של קדושים כפי' המתנות כהונה וק"ל ולזה כתיב
 כיוון דס"ל שפירש ולא תפשו כהם אני ה' אלהיכם
 הא' הם תפשו אז אין אני אלהי' ר"ל א"כ לא תפשו כ"א
 תהיו קדושים אז יש לכם תירץ שאני ה' אלהיכם שאתם
 קדושים ואני אלוהים של קדושים הא' הם תפשו אין אתם
 קדושים ואין אני אלהיכם שהרי אי אפשר לומר אלקים של
 קדושים וק"ל ולפי' כ"ל שוב כתיב הסקו דקא' קדושי'
 יהיו לאלוהיה' ולא יחללו את שם אלהיכם ר"ל שאתם תהיו
 קדושים ואז יש תירץ לתשובת חמירי' ואז לא יחללו את שם
 ה' אלהיכם וק"ל :

ביאור
 הפסוקים
 קדושים ישי'
 וגו' ולא
 יחללו את שם
 אלהיכם

ועוד בדרך אחר ל"ל לישב דא"י בגמרא
 דטושה כי בעד אשה זונה ער ככר
 לחם נמצא נחב זכות בא לדי עניות ושם באותו דף איתא
 כתי שכתב נטילת ידים בא ג"כ עניות וח"כ אין משיב
 כשיבוא עניות על אדם מן יודע אם הוא בא עכב
 זכות החומר או עכב ל' ולפעמים אף שיבוא עליו עניות
 מכה ל' והרואה יאמר שהוא בא לו מכה זכות וכבר הקדמנו
 דמהאי קרא ילפינן מדבר אל כל עדת בני ישראל קדושים
 תהיו רמז לנטילת ידים וקרא דלעיל מני' כתיב ושמרתם
 את משמרת עשו משמרת לפשעתי שהוא נדר ערוה וח"כ
 כתיב קדושים תהיו שהוא אזהרה לל' וזה שייכות הכי
 פדתי להדדי אלא ל"ל שזה הוא פירושו ושמרתם את
 משמרת עשו משמרת לפשעתי שהוא נדר ערוה ואז ענבל
 מעונשו של זכות שהוא עניות אך באוסן זה שערך אפי' צריך
 להוסיף על ל' שלא יבוא עליך מכה ל' עניות ואז
 יאמר שהוא בא מכה זכות ולזה הוא אומר
 קדושים תהיו שאתם יריבים להעני
 מהרין משיבין זכות וכן
 ל' וק"ל ועו' כד"א
 ל"ל לישב אך אין
 כאן עקשות
 ומסכת
 תמח
 אכתי כע"כ :

מהרין משיבין זכות וכן
 ל' וק"ל ועו' כד"א
 ל"ל לישב אך אין
 כאן עקשות
 ומסכת
 תמח
 אכתי כע"כ :

סליק מסכת עירובין
 טק
 I